

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznika. — Inserati do 80 petič vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 800 vrst à Din 3, večji inserati petič vrst à Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 14.—, za inozemstvo Din 26.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Po zauzetju Tobruka napad na Derno

Po kapitulaciji Tobruka bodo angleške čete po poročilih iz Londona brez odmora prodirale dalje in pripravile napad na Derno — Z zajetjem posadke Tobruka so izgubili Italijani dve tretjini svojih čet v Libiji

London, 23. jan. a. (Reuter). Službeno javljajo, da je Tobruk kapituliral.

Kairo, 23. jan. s. Zadnje uradno sporočilo o položaju pred Tobrukom je poseben komunikat, ki ga je nekaj minut pred polnočjo objavilo poveljstvo angleške vojske na Bliznjem vzhodu. Komunikat se glasi:

Kmalu po poldnevni vojni v sredi avstralske čete vkorakale v mesto Tobruk. Očiščevalne akcije v zapadnem delu trdnjavskega sistema se nadaljujejo, ostali deli mestnih utrdb pa so v naših rokah.

Kairo, 23. jan. s. (Reuter). Izgleda, da je sedaj skoro ves italijanski odpor v Tobruku že ponesel. Angleži so že doslej zajeli več tisoč ujetnikov in mnogo vojnega materijala, med drugim več topov.

Potek angleških operacij

Kairo, 23. jan. s. (Reuter) O pričetku ofenzive na Tobruk prihajajo sedaj z bojišča novi podatki. Uvod v ofenzivo je tvoril bombni napad angleških letal na Tobruk v ponedeljek zvečer. Napad je bil iz-

redno močan in je trajal dve in pol ure. Letalsko bombardiranje je nato zamenjalo angleško topništvo, ki je eno uro neprestano obstreljevalo utrdbe. Medtem so se angleški tanki in pehota zbrali k napadu.

Zjutraj so angleški oddelki prešli v ofenzivo. Vojska, ki je izvedla napad, je bila sestavljena iz oklopnih oddelkov iz Anglije, avstralske pehote nekakega pčotnega polka iz vzhodne Anglije ter mehaniziranega polka iz severne Anglije. Glavna sila napada je bila osredotočena proti točki med Tobrukom samim in pristaniščem. Najprej so avstralski sapperji odstranili žične ovire, nekar so tanki prodrli skozi nastalo vrzel. Angleško topništvo je medtem ves čas dajalo zaporni ogenj, za katerim je prišla prodirati avstralska pehotna brigada. Prvi cilj avstralskega napada je bila postojenka italijanskega topništva v bližini. Če po dveh urah boji postojenka padla, čeprav je poveljstvo angleške vojske računalo, da bo za izvedbo te naloge potreben čas štirih ur. Medtem so zajeli avstralski tudi že prve ujetnike. Italijansko topništvo je namreč s postojank v notranjosti tobru-

škega obrambnega sistema dajalo zaporni ogenj, tako da se oni italijanski vojaki, ki so bili v prednjih postojankah, sploh niso mogli več pravčasno umakniti. Teh vojakov je bilo več tisoč.

Po tem prvem uspehu je nastal premor več ur. Popoldne pa je avstralska vojska obnovila svoje prodiranje. Že do 14. sta padli Angležem v roke dve močni utrdbi v zunanjem obrambnem sistemu, med njima Fort Filastino. Nad Tobrukom samim pa se je ves čas dvigal gost črn dim, najbrž zaradi požarov v bencinskih skladiščih. Potem so angleški oddelki motoriziranih nosilcev Bremovih pušk, oklopni avtomobili in pehota pod zaščito topovskega ognja prodrli dalje ter prispeli do večera že v neposredno bližino mesta Tobruka samega. V tobruskem pristanišču so tedaj opazili velik potniški parnik in petrolejsko ladjo v plamenih. Več manjših potopljenih ladij je širilo iz vode. Baterija šestih težkih italijanskih topov v pristanišču je še ves čas streljala.

Zvečer so boji ponehali. Angleške čete so preko noči poiskale zavetišča v izsušenih rečnih dolinah. Zjutraj so Angleži zo-

pet prešli v napad in, kakor pravi zadnje poročilo, prodrli tudi v mesto samo.

Poročevalci United Pressa opozarja, da na italijanski strani v bojih skoraj sploh niso stopila v akcijo letala. Pomanjkanje letal se je Italijanom posebno občutno poznalo pri diriganju topovskega streljanja.

Nadaljnje prodiranje proti Derno

Kairo, 23. jan. s. (Columbia B.S.). Po zadnjih informacijah so boji pri Tobruku takorekoč že končani. Pričakujejo, da bodo Angleži sedaj brez vsakega odpora v najkrajšem času prodrli do trdnjave Derna, ki leži 130 milj (220 km) dalje proti zapadu ter pričeli z njenim obleganjem. Obenem pa napovedujejo v nekaterih krogih, da bo general Wavell poslal sedaj lahko del svoje kopne vojske tudi na pomoč Grkom na bojišča v Albanijo.

Uspešna taktika

Kairo, 23. jan. s. (Reuter) Posebni poročevalci angleške radijske družbe pri-

pominja k zavzetju Tobruka, da se je tu zopet uveljavila povsem ista taktika, kakor pred Bardio. Zopet so sijajno sodelovale kopna vojska, vojna mornarica in letalstvo. V vojaških krogih poudarjajo velik uspeh angleške vojske, ki je zavzela ves močni trdnjavski sistem v Tobruku že 36 ur po pričetku napada. Pri tem so imeli Angleži pri zavzetju Tobruka, kakor pravijo zanesljiva poročila, so razmeroma zelo malo izgub.

Maršal Graziani je izgubil doslej dve tretjini svojih čet

Kairo, 23. jan. e. (AA. (Reuter). Kakor se izve, je bila v Tobruku najmanj ena popolna italijanska divizija in manjši del druge divizije, kakor tudi čete redne tobruske posadke. Topništva je mnogo. Kakor je bilo povedano dopisniku Reuterja, bo maršal Graziani, ko bodo zajete tudi te sovražne čete, izgubil od pričeta angleške ofenzive dne 9. septembra dve tretjini svojih čet. Doda se, da so sovražne čete na tem odseku razpolagale z 8 divizijami črnih sracij in tremi divizijami iz Libije.

Borba za oblast v Rumuniji

V ozadju nemirov v Rumuniji je borba za oblast med legionarji in režimom generala Antonescu — Rumunija dobi vojaško ali legionarsko diktaturo — Bojazen Madžarske

New York, 23. jan. s. (Columbia B.S.) Poročila, ki so prispela davi o položaju v Rumuniji, pravijo, da se boji med legionarji in režimom generala Antonescu, ki je bil zopet mnogo ljudi ubitih in ranjenih. Cenijo, da se je samo v Bukarešti uplo proti generalu Antonescu okoli 30 tisoč legionarjev.

Zdi se, da je podpredsednik rumunske vlade Horia Sima še vedno v Berlinu. Domnevajo, da bo do nadaljnjega ostal tam, da počaka razvoja situacije. Verjetno je, da tudi nemški uradni krogi zavzemajo napram dogodkom v Rumuniji čakačje stališče. Za primer, da se Antonescu posreči obvladati položaj, bi Nemčija ne nasprotovala, da ostane Antonescu še nadalje na čelu države. Če pa se izkaže, da je pokret Zelenice garde zmagal, potem naj bi prevzel oblast Horia Sima.

Medtem poročajo iz Budimpešte, da vlada tudi tam vznemirjenje zaradi položaja v Rumuniji. Baje zbira Madžarska čete na rumunski meji. Ena verzija pravi, da bi hoteli Madžari izkoristiti položaj v Rumuniji ter zasesti se tudi južno Transilvanijo. Ta verzija pa se zdi manj verjetna nego druga, ki pravi, da se Madžari boje, da ne bi legionarji Zelenice garde poskušali vikorakati v madžarski del Transilvanije in ga zopet priključiti Rumuniji. Prav zaradi tega se najbrže hoče Madžarska zavarovati za vsak primer.

Najbrže ni brez zveze s položajem v Rumuniji dejstvo, da je madžarski vojni minister general Barth nenadno odpotoval v Berlin. Vojnega ministra spremlja več madžarskih generalstabsnih oficirjev. Pričakujejo, da bo Barth sprejel tudi kancelar Hitlerja.

London, 23. jan. s. (Reuter). Polcaj v Rumuniji je po najnovejših poročilih še vedno nejasen. Izgleda, da so legionarski uporniki še v posesti radijske postaje v Bukarešti. Prav tako so legionarji gospodarji položaja v Ploestiu, nadalje pa po informacijah iz balkanskih prestolice tudi v Konstanti. Jakišu, v večjem delu Moldavije, predvsem pa v južni Transilvaniji. Tam baje pomagajo legionarjem pri ustasem pokretu tudi delavci in kmetje. Po nekaterih poročilih so legionarji v Bukarešti baje zopet zasedli poštni in brezlojavni urad.

Proglasi, ki jih izdajajo legionarji, pozivajo med drugim na borbo proti Židom in komunistom ter se izrekajo za obnovo starih rumunskih mej.

Prvo rumunsko uradno poročilo

Bukarešta, 23. jan. e. Tajnik ministrstva za propagando Viktor Medrea je predstavnikom tujega tiska dal izjavo, v kateri je ostro obsodil zločin nad nemškim majorjem Döringom. Poudarjal je, da so velike manifestacije, ki so v Bukarešti nastale povodom tega zločina, spontan izraz protesta legionarske Rumunije. Prav posebno je poudarjal, da med državnim vodstvom in legionarskim gibanjem ni nobenih nasprotij in da bodo vsi spori urejeni v miru na obojestransko zadovoljstvo. Upravitelj države general Antonescu je objavil, da bo šel legionarjem na roko in da bo odstranil državnega podtajnika v zunanjem ministrstvu polkov-

nika Riosiana. Izjavil je nato, da so mnogi temni in subverzni elementi poskušali izkoristiti položaj zase, povzročajoč izgrede in demonstracije, pri katerih je bilo žal tudi več oseb ubitih. Incidenti so bili v Bukarešti, Braili in Ploestiu. Ob zaključku svoje izjave je prečital proglas upravitelja države, v katerem poziva general Antonescu legionarje in ves narod, naj ohranijo disciplino, red in hladnokrvnost. Proglas končno naglašalo, da ne gre za varnost države in njenih meja, ker nad njo bdi zvesta in uadana vojska.

Antonescu gospodar položaja v Bukarešti

London, 23. jan. e. Londonski radio javlja: Zanesljivo se zve, da se je generalu Antonescu posrečilo obvladati nemire v Bukarešti in da je položaj od včeraj po-

poldne zopet v njegovih rokah. Disidenti Zelenice garde, ki so prejšnji dan zavzeli več državnih poslopij, so bili včeraj prisiljeni, da so jih zopet izročili redni vojski.

Kaj pišejo rumunski listi

Bukarešta, 23. jan. e. (Tr. Pr.). Vsi bukreštanski listi objavljajo proglas upravitelja države in ostro napadajo vse hujšake in povzročitelje neredov ter jih imenujejo sluge angleško-židovskega framaonstva. Listi pravijo, da so to sovražniki rumunske nacije, ki si prizadevajo, da bi povzročili državi težave in bi radi državo pahnili v državljansko vojno. Vsi ti neredi pa so imeli samo lokalni pomen in posrečilo se je, da so bili odstranjeni vsi neodgovorni elementi. Položaj je tak, da ni nobene bojazni za kako eventualno na-

daljno poostretev situacije in povečanja napetosti.

Atentator ni Grk

Atene, 23. jan. (At. Ag.) Demeter Soranto, ki je v Bukarešti ustrelil nemškega generalstabsnega majorja Döringa, ni grški državljan. V Grčiji je absolutno nepoznan. Soranto, ki je imel samo grški vizum za prehod od grškega konzulata, je prispel v Grčijo iz Italije 13. junija 1940 in je zapustil Grčijo 16. junija istega leta.

Turčija pripravljena

Ankara, 23. jan. s. (Reuter). Uradni turški radio je včeraj objavil, da je glavna sila turške armade sedaj zbrana v Traciji, zlasti na najnevarnejših položajih. Turčija popolnoma pripravljena čaka na nadaljnji razvoj dogodkov.

Italijanski protinapad pri Klisuri odbit

Grki pa pričakujejo novo velikopotezno italijansko protiofenzivo ter se nanjo skrbno pripravljajo

Atene, 23. jan. s. (Ass. Press). Po podatkih, ki jih je dal zastopnik grškega vojnega ministrstva, so izvedli včeraj Italijani na srednjem odseku bojišča v Albaniji štiri večje protinapade z namenom, da bi si zopet prisvojili važne strateške postojanke. Vsi ti napadi na so bili odbiti in Italijani so pretrpeli tako hude izgube, da so morali z operacijami odnehati.

150 ujetnikov, ki jih omenja grško vojni poročilo, tvorijo vojski bersaljskih in alpinskih polkov. Vsi ujetniki so bili v zelo slabem zdravstvenem stanju.

Po poročilih vojnih dopisnikov z bojišča so grška letala včeraj zjutraj in popoldne ponovno napadla veliko italijansko motorizirano kolono na srednjem odseku bojišča v Albaniji ter jo uničila. Na ozki cesti sredi skalovja so bombe razdejale veliko število italijanskih motornih vozil.

Grško vojno poročilo

Atene, 23. jan. s. (At. ag.). Grški generalni štab je objavil sinoči naslednje 88. vojno poročilo:

Naša vojska je izvedla lokalne operacije, ki so se končale v našo korist. Zajeli smo 150 ujetnikov in velike množine vojnega materijala so padle v naše roke. Naša letala so uspešno bombardirala objekte na bojišču. Vsa naša letala so se neopškodovano vrnila na svoja oporišča.

Letalski napadi na grško zaledje

Atene, 23. jan. s. (Ass. Press.). Grško notranje ministrstvo javlja, da so italijanska letala včeraj bombardirala podeželje pri Janini. Napadi niso povzročili niti škod niti žrtev.

Italijani dovažajo nove čete z letali

Atene, 23. jan. s. (Reuter). Po grških informacijah pripravljajo Italijani menda v

Albaniji večjo protiofenzivo. Zadnje dni je bilo v severni Albaniji izkrcanih več novih divizij italijanske vojske. Ki so prispale iz Italije. Prepeljane je bilo tudi mnogo vojnega materijala in municije, večinoma na malih ribiških ladjah. Grške informacije pravijo, da prevažajo Italijani alpinske oddelke iz Italije v Albanijo s transportnimi vojaškimi letali.

Atene, 23. jan. s. (Tass). Associated Press javlja, da so po poročilih vojaških opazovalcev Italijani v preteklem tednu prepehljali v Albanijo 18 novih divizij vojske.

Novi uspehi Grkov pri Klisuri

Atene, 23. jan. s. (Tass). Tukašnji list »Katerini« piše, da se boji v Albaniji kljub poldrugi meter visk-mu snegu, kljub mrazu in dežju, nadaljujejo. Na srednjem delu bojišča so Grki zopet napredovali in so pri Klisuri zasedli nove važne višine v gorovju.

V pričakovanju italijanske protiofenzive

Atene, 23. jan. e. Na italijanski in grški strani se pripravljajo za odločilno bitko, ki se pričakuje vsak čas. To se lahko vidi iz akcij na obeh straneh, ki jih izvajata zadnje dni. Dočim grške čete vsak dan naskakujejo strateško važne točke, da bi dosegle ugodnejše položaje, se Italijani žilavo upirajo in dovažajo vedno nove čete. Včeraj so divjali boji na vsej fronti, najbolj srditi pa okrog Tepelenja in ob izviru reke Škumbe, kjer so se vršili boji meda proti možu z velikimi izgubami na obeh straneh, toda brez pomembnih uspehov. Grkom se je posrečilo, da so na posameznih točkah pomaknili svoje črte naprej, toda te točke ne pomenijo večje strateške vrednosti. Po popolnem

zavzetju pogorja Ostravica je Grkom bilo omogočeno krajevno napredovanje ob Devoli, kjer so bili tudi včeraj hudi boji. Hud topniški ogenj ob Škumbi je trajal ves dan. Na tem odseku je prišlo tudi do boja med večjimi enicami med vasema

Rooseveltov odposlanec prispel v Beograd

Polkovnik Donovan ostane v Beogradu dva dni, nato pa bo odpotoval v Atene

Beograd, 23. jan. e. S snočnjim simphon ekspresom je prispel iz Sofije v Beograd poseben odposlanec predsednika Zedinjenih držav polkovnik William Donovan, osebni prijatelj g. Roosevelta. Na beograjski postaji so pozdravili polkovnika Donovan ameriški poslanik Arthur Blues z vojnim atašejem Louisom Fortierom in konzulom Robertom Macatiem. Ameriškega odposlanca so takoj obkolili domači in tuji novinarji. Polkovnik Donovan je na številna vprašanja izjavil: Da, že vem! Vidite, saj sem šel prišel! Na pripombo, da prihaja iz Sofije in Aten, je odgovoril: Da! Na vprašanje o nalogah svoje misije je rekel: To bomo šele videli! Nekd ameriški novinar je omenil nezgodo, ki se mu je pripetila pred odhodom iz Sofije, namreč, da je izginil njegov potni list. Polkovnik Donovan je to potrdil rekoč: Da, nekaj minut pred odhodom vlaka sem opazil, da nimam s seboj potnega lista. Morda sem ga izgubil, ni pa izključeno, da je ostal v našem poslanstvu v Sofiji. Nato je povedal, da je bilo s posredovanjem ameriškega poslanstva v Sofiji ta-

koj urejeno, da je lahko brez potnega lista potoval v Jugoslavijo.

Ves razgovor je potekal v veselem tonu, kakor da bi se polkovnik Donovan in novinarji že dolgo poznali. Na vprašanje, ali je bil v Sofiji sprejet pri kralju Borisu, je odgovoril: Da, naš razgovor je trajal poldrugo uro. Na vprašanje, koliko časa ostane v Beogradu, je izjavil: Ne vem, to ni odvisno od mene. Na to vprašanje bo lahko odgovoril šele jutri naš poslanik. Ali boste nadaljevali potovanje iz Beograda v Budimpešto? so ga vprašali novinarji. Ne, vračam se nazaj preko Aten. Po tem razgovoru se je polkovnik Donovan odpejal v ameriško poslanstvo, kjer je gost poslanika. V Beogradu ostane najbrž dva dni.

Tudi v Budimpešto?

Budimpešta, 23. jan. e. (DNB). Snočnji listi javljajo iz Sofije, da bo polkovnik Donovan pri svojem informativnem potovanju obiskal tudi Budimpešto. S pristojne madžarske strani izjavljajo, da obisk polkovnika Donovan na službeno napovedan.

Malina in Hudište, kjer so grške čete večkrat naskočile sovražne položaje, toda so naletele na močan topniški in strojniški ogenj. Sploh so grške čete naletele na velike težave. Težko italijansko topništvo na pogorju Mokra ima dominanten položaj nad izvirom reke Škumbe in prav tako nad Podgradcem in Ohridskim jezerom. Na odseku pri Podgradcu je ves dan trajal topniški ogenj in čulo se je regljanje streljač. Pomembnejše so bile tudi akcije v zraku. Angleško letalstvo je bombardiralo važne sovražne strateške položaje, zlasti cesto Klisura-Berat, s čemur je oviralo sovražnika pri oskrbi in koncentraciji čet. Italijani so bombardirali grške položaje okrog Tepelenja in ob izviru reke Škumbe.

Willkie na poti v London

New York, 23. jan. AA. (Havas). Dr. Willkie, ki je s Clipperjem odpotoval v Evropo, bo danes popoldne prispel v Lizbono, od koder bo nato takoj krenil dalje v London. Kakor znano, nosi Willkie s seboj Rooseveltovo sporočilo Churchillju. V svoji izjavi pred odhodom je Willkie še enkrat izjavil, da se bo na vsak način sestel z voditelji in upravitelji Anglije in da se bo zlasti razgovarjal z ministrom za delo Bewinom. Dodal je tudi, da je obstoje Anglije najboljšje jamstvo, da ostanejo Zedinjene države izven vojne.

Do julija 33.000 novih letal

Vashington, 23. jan. s. (Ass. Press.). Predsednik odbora za nacionalno obrambo Zedinjenih držav Knudsen je izjavil včeraj, da bo v Zedinjenih državah do julija leta 1942 izdelano 33.000 vojaških letal. Od tega bo Anglija prejela 14.000 aparatov. V preteklem decembru je bilo v Zedinjenih državah izdelanih 799 letal.

Letalska vojna na zapadu

Nemci so izvršili le posamezne polete nad Anglijo, Angliji pa so bombardirali nemška oporišča in industrijska središča

London, 23. jan. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo javlja, da so preteklo noč angleški bombardniki napadli različne cilje v Duisburgu in okolici.

V drugem poročilu javlja letalsko ministrstvo, da so večer popoldne izvedla angleška letalska armada dva napadna poleta na sovražne postojanke med Doversko otočino in reko Seido. Angleška letalska armada s strojnimi obdelovalci sovražna letala na letališčih in postojankah protiletalske obrambe. Letala nikjer niso našla letala na sovražnem odpru in so se vsa neoposkodovala vrnila.

London, 23. jan. s. (Reuter). V napadnih angleških letalskih letal na nemške postojanke je večer popoldne sodelovalo šest eskadril lovcev tipa »Hurricane«. Angleška letalska armada poleg letališč napadla tudi oddelke nemške vojske in nemška motorna vozila.

Berlin, 23. jan. s. (Columbia B.S.). Po nemških uradnih podatkih so angleški bombardniki preteklo noč napadli nekatere predelne zapadne Nemčije, vendar so napadi povzročili malo škode.

London, 23. jan. s. (Reuter). Letalsko in notranje ministrstvo javljata v svojem današnjem jutranjem komunicanju:

Sovražna letalska aktivnost med Anglijo je bila preteklo noč zelo majhna. Nekaj bomb je bilo vrženo na vzhodne angleške grofije. Povzročena škoda je zelo majhna. O človeških žrtvah doslej ni poročil.

Kaj zahteva Rusija od Velike Britanije

Pogoj za obnovo diplomatskih pogajanj je vrnitev imetja in ladij baltskih držav

Stockholm, 23. jan. e. (Europa Press). V tukajšnjih krogih, ki so dobro obveščeni o politiki Sovjetske unije, se izve, da vlada v Moskvi nima namena prevzeti iniciativo za izboljšanje odnosov med Anglijo in Sovjetsko Rusijo. Obveščeni krog v Moskvi poudarjajo, da so v veliki Britaniji dobro znani pogoji za normalizacijo med obema državama. G. Eden je bil o tem ponovno obveščen, ko je prevzel zunanje ministrstvo. Majski je v imenu sovjetske vlade obvestil Edena, da Sovjetska unija ne more z Anglijo stopiti v diplomatska pogajanja, dokler ne bodo izročene ladije baltskih držav, ki so jih Angliji zepilenili. Prav tako Moskva tudi pričakuje, da stavi Anglija Rusiji na razpolago imetje bivših baltskih držav, ki je sedaj blokirano. Poleg tega je Majski predložil Edenu še nekatere druge zahteve, med katerimi je tudi ta, da Anglija odpusti mornarje baltskih držav.

Cilj politike SSSR

Moskva, 23. jan. e. (Tass). Povodom komemoracije obletnice Leninove smrti v moskovskem velikem gledališču je govoril tudi prvi tajnik komunistične stranke za Mosko Ščerbakov. Obširno je razpravljalo o gospodarskem napredku države in nato prešel na zunanjo politiko izjavljajoč, da je v svetu izbruhnila druga velika vojna, požar, čigar iskre letijo v vse kraje sveta. SSSR se ne udeležuje te vojne, držeč se strogo politike miru in nevtralnosti. Tako politiko se lahko vodi edino tedaj, če jo

London, 23. jan. s. (Reuter). Nemška letalska armada preteklo noč metala bombe samo na eno ali dve izolirani točki ob vzhodni angleški obali. Vrženih je bilo le prav malo bomb in povzročena škoda je minimalna. V Londonu zopet vso noč ni bilo dan letalski alarm ter se nad prestolico že tretjo noč zaporedoma sploh niso pojavila sovražna letala.

Ameriški rušilci prispepi v Anglijo

Washington, 23. jan. AA. (Reuter). Mornariški minister Knox je na današnjem sestanku tiska izjavil, da je 50 rušilcev, ki so jih Združene države dostopile Britaniji, že na drugi strani oceana. Poskodoval se je samo en rušilec, ki se je nekam zaletel. Toda ta okvara ni resnejšega značaja. Knox je dalje izjavil, da so netočne vesti, da je britanska vlada zahtevala tudi ameriške križarke tipa »Waycote«.

Kredit za 400 novih ladij ameriške vojne mornarice

Washington, 23. jan. AA. (Reuter). Predstavniška zbornica je večer sprejela zakonski predlog, ki odobrava za narodno obrambo kredit v višini 908 milijonov za izdelavo in nakup manjših vojnih pomorskih edinic, t. j. za torpedovke in podmornice in za izboljšanje ter popravila ostalih vojnih ladij. Določeno je, da bodo zgradili 400 takih manjših enot vojnega brodomarja. Sedaj so ta zakonski predlog poslali senatu.

vidno podpira stvarna moč. Naslanjajoč se na svojo vojno in gospodarsko moč vodi Sovjetska zveza popolnoma neodvisno politiko, slonečo samo na interesih države. Sovjetska zveza razpolaga z močno vojsko za obrambo države. Poskrbeja je, da je odprla to vojsko z vsem potrebnimi tehničnimi sredstvi in jo usposobila za obrambne pridobitve narodov SSSR. Ako je SSSR izven vojne in vodi politiko nevtralnosti, to ne pomeni, da je Sovjetska zveza ravnodušna nepravdom godokom izven svojih meja. Sedanji mednarodni položaj je zelo zapleten in pušča odprta vrata za različne možnosti. Pod takimi okoliščinami je treba pridno delati za pojačanje zunanje varnosti in pojačanje vseh pozicij SSSR sploh. Zato mora biti eden glavnih in najvažnejših ciljev politike SSSR vprašanje državne obrambe.

Elektrifikacija Bolgarije

Sofija, 23. jan. AA. (DNE). Minister za javna dela je predložil sobranju zakonski osnutek o elektrifikaciji severne Bolgarije, odnosno njenih železnic. Gre za kredit 100 milijonov levov.

Mobilizacija Grkov v Egiptu

Kairo, 23. jan. AA. (Reuter). Grška vlada je odredila mobilizacijo vseh grških državljanov v Egiptu, starih 20 do 45 let. Ti Grki bodo sestavljali grško kolono v Egiptu. To je bilo storjeno v sporazumu z egiptsko in britansko vlado.

Tudi za nežni spol veljajo paragrafi

ki štiti državne uslužbence pri opravljanju njih službenega posla

Ljubljana, 23. januarja. Ze več obtoženec se je v zadnjem času pred senatom okrožnega sodišča predprijel, da tudi ženskam ni dovoljeno kakršnokoli vedenje do predstavnikov oblasti. Sicer pravijo, da so ženske bolj razburjive in čustvena bitja kot moški, toda paragrafi o kaznivih dejanjih zoper državno oblast veljajo ne samo za moške, temveč tudi za ženske in zagrožene kazni so precej hude, 5. 127 k. z. doka kazni stroga zapor ali zapora za tiste, ki ovirajo državno uslužbenca pri opravljanju službenega posla. Kdor pri tem še grozno ravna z državnim uslužbencom ali ga celo poškoduje, se pa po 5. 128 k. z. kaznuje z robijo ali zatočenjem do 5 let, kolikor ne prehaja tako ravnanje v še težje kaznivo dejanje. V posebno težkih primerih se kaznuje storilec z robijo ali zatočenjem do 10 let.

S posebnim veseljem se nekatere ženske spravijo nad stražnike, ki morajo skrbeti za mir in red ponoči. Neka gospa z Viča je nedavno obšla tebe paragrafa 128 k. z., ker je skupno z nekimi pomočniki napadla stražnika. Ponočniki so stražnika podrla na tla ter začeli udarjati po njem, pridružila se jim je pa tudi tovarišica v krokanju, ki je še s posebno vnamo udarjala po stražniku. Pri glavni razpravi je kajpača trdila, da je nedolžna, toda neka priča, kakor tudi stražnik sam, sta izpovedala obremenilno in obtoženi so sodniki prisodili primerno strogo kazn.

Tudi natakarka Anica, ki se je večerj zagovarjala pred senatom, se je pravila nad stražnika, ko je le-ta pomagal izvršiti organu izvesti ružben v neki gostilni v Prešernovi ulici. Stražnik je povedal, da ga je natakarka napadla in mu zasidila svoje nohte v lice, mu zbila čepico z glave in ga prav grdo ozmerjala. Obtoženka se je zagovarjala, da jo je stražnik sunil v prsa, naker se je razburila in se zagnala v stražnika. Razprava je bila preložena, sodišče bo zaslislalo še nekaj prič, ki jih je predlagal obtoženkin branilec. Razburljive, nerazsodne in bojevite ženske naj puste stražnike v miru, kajti paragrafi,

ki državne uslužbence štiti, niso zapisani za šalo, posebno huda pa lahko prede v takih primerih, če se pridruži 5. 127 in 128 k. z. še 302 k. z., ki štiti čast državne uslužbenca.

V ZADNJEM TRENUTKU SE JE POKESAL

Kleparski pomočnik Franc Papež je sprva pred sodniki malega senata, ki mu je bil predsednik s. o. s. Julij Fellner, tajil, da bi odnesel s podstrehe zavarovalnice »Save« vse številne predmete, ki so bili naštet v obtožnici. Priznal je samo tatvino manjše količine starega železa, katerega je zanj neki vajenec prodal za 20 din. Toda vse je kazalo na to, da je Papež kriv natančno tako, in v takem obsegu, kakor je bilo zapisano v obtožnici. Tatvina je bila storjena v aprilu lani, ko so kleparji popravljali streho zavarovalnice. Vlomljenje je bilo v podstrešno shrambo zdravniške dr. Zalarja in v shrambo dr. Volovška, zavarovalnici pa je tudi izginilo več kovinskih predmetov, ki so bili shranjeni na podstrehi.

Morda bi sodniki upoštevali Papežev zagovor, če ne bi obtoženec imel tako pisnega kazenskega lista. V njem kar mogoče večjih in manjših kazni iz predvojnih, vojnih in povojnih let. Razen tega so Papeža pripeljali na zatratno klop iz kaznilnice, kjer se pokori za grehe, ki jih je storil v aprilu lani. Tedaj je bil zaposlen v nekem mestnem podjetju in si je prilaštil za več tisočakov oroja. Prisodili so mu 10 mesecev strogega zapora, katerega je prestajal, ko je prišla Papeževa podstrešna tatvina na dan.

Ko so sodniki že odhajali v posvetovalnico, je Papež spoznal, da bo kazni milejša, če vse lepo prizna, saj je priznanje največja olajšilna okoliščina pri odmeri kazni. Obtoženec se je v zadnjem trenutku spomnil svoje žene, ki leži bolna v bolnici in svojih otrok, ki le v kje čakajo na svojega očeta. In je Papež v zadnjem trenutku priznal, da je ukradel s podstrehe vse kovinske predmete ter jih prodal, ker je bil v stiski.

Manj kot leto dni robije mu sodniki klub

temu niso mogli prisoditi, ker je bil že tolikokrat kaznovan. Po kratkem posvetovalju je Papež zvedel, da mu je bila združena kazen, katero zdaj prestaja, in nova kazen za nov zločin v enotni kazni 20 mesecev robije. Častne državljanske pravice je izgubil za dve leti. Papež je kazni sprejel.

Šmartno ob Savi

Ze več let deluje v naši vasi Društvo kmetskih fantov in deklet, katerega vsestransko delovanje je zelo bogato in koristno ter med ljudstvom splošno priljubljeno. Saj je to kulturno ognjišče, kjer se zbirajo ljudje, ki se živo zanimajo za vse življenjske probleme, tako za kulturo, gospodarstvo, higieno, prosvoto itd.

Delovanje tega društva je bilo do pred kratkim malo onemogočeno zaradi odsotnosti večjega dela članov, ki so bili ali na orožnih vajah ali pa iz katerega drugega vzroka odsotni iz domačega kraja. Zlasti pa je ljudstvo pogrešalo nastopov njegovega dramskega odseka, ki je prejšnja leta zelo uspešno in pridno deloval. Koder

koli so se pojavili ti igralci, povsod so bili sprejeti z zadovoljstvom in pohvalo. Vsakdo je dejal: ti so mojstri v burkah in v drami. In vsakdo si je želel videti jih spet in spet. Škoda zanje, da nimajo trajno na razpolago ali pa svojege odra.

Letos pa nam pripravljata odsek zopet presenečenje. Naštudiral je Finžgarjevo dramo v treh dejanjih »Razvalino življenja«. Uprizoritev bo v nedeljo 26. t. m. ob pol 4. popoldne v Pevskem domu v Šmartnu. Pri igri sodelujejo le najboljše moči pod izvrstnim vodstvom izkušenega režiserja. V študij vlog so posamezni igralci kakor režiser vložili polno truda, ljubezni in volje, tako da utegne biti ta nastop res pravo presenečenje za vse gledalce. Saj je že snov drame, ki je vzeta iz pravega kmetskega življenja, tako živa in zanimiva po svoji realistični tendenci, da se izplača ogledati si to delo v živi sliki na odru.

Vabimo vse ljubitelje lepe drame kakor tudi vsa tovariška društva iz bližnje okolice, da nas ta dan številno obiščejo. Vstopnice se dobe v predprodaji pri tajništvu društva.

Tudi testenine na nakaznice

Glavne določbe banove naređbe o uvedbi uradnih nakaznic za kruh ali moko

Ljubljana, 23. januarja. Prvotno ni bilo povsem jasno, za katere vrste živil bodo 1. februarja uvedene nakaznice. Nekateri so pričakovali, da bodo uvedene za vsa najvažnejša živila. Po poznejših napovedih pa so ljudje zvedeli, da bodo nakaznice uvedene samo za kruh in moko.

Toda ljudje so se vpraševali, ali bodo nakaznice uvedene za vse vrste moke, ki so uporabljive za peko kruha, ali samo za pšenično krušno moko. Ko so pa videli reproducirano nakaznico v nekem listu, jih je večina mislila, da bodo nakaznice veljale samo za pšenično krušno moko in kruh. Včer je bila objavljena banova naredba o uvedbi uradnih nakaznic za kruh ali moko in o ureditvi prometa z žitom in mlevskimi izdelki v dravski banovini. Čeprav se nakaznice glase le za moko ali kruh, banova naredba določa, da bo na področju dravske banovine od 1. februarja dovoljeno prodajati le na nakaznico »kruh, testenine, moko in druge mlevske izdelke (zdrob)«, ki se izdelujejo ali sestojijo v celoti ali s primesjo pšenične ali ržene moke.

Vidimo torej, da bo napredaj tudi ržena moka na nakaznice, odnosno da tudi ržena kruha ne bodo smeli prodajati brez nakaznic, a važno je, da tudi prodaja testenin ne bo prosta. Toda ena in ista nakaznica bo veljala za kruh in moko, teste-

nine in zdrob. Kdor bo torej kupil toliko moke, za kolikor se glasi nakaznica, ne bo mogel kupiti kruha, zdroba in testenin. Kdor bo izbral nakaznico za moko in kruh, ne bo mogel kupiti testenin. Prodaja testenin je precej razširjena zlasti v mestih in z uvedbo nakaznic bo znatno omejena.

Polzvedovali smo pri posameznih družinah, kaj sodijo o nakaznicah in ali se jim zide določene količine moke ali kruha, na mesec primerne. Večina revnejših družin je zadovoljna z uvedbo nakaznic. Ljudje pravijo, da bodo zadovoljni z določenimi obroki, če bodo tudi vselej lahko dobili toliko. Bolje je nekoliko manj, če je zanesljivo, da lahko toliko redno dobijo. Te količine bi pa bile premale, če bi ne bila napredaj prosto koruzna moka. Revne družine porabijo mnogo več koruzne moke kakor pšenične. Polenta jim nadomestuje drage testenine in delno tudi kruh.

Z uvedbo nakaznic pa seveda niso posebno zadovoljni tisti, ki so doslej kupili živila v svojih hrambah. Nezadovoljstva sicer ne morejo pokazati, a sami pri sebi se tolažijo, da imajo v zalogi dovolj pšenične moke, dokler bo trajal sistem prodaje na nakaznice. Mislijo, da vojna ne bo tako dolgo trajala. Toda skrbeti bi jih moralo, če se jim ne bo moka pokvarila, preden bo konec vojne. Ščasom se pa bodo tudi oni navadili koruznega kruha.

Učiteljstvo za izboljšanje svojega položaja

Z zborovanja učiteljstva škofojeloškega okraja

Škofja Loka, 19. januarja. Večina učiteljstva, ki je prisostvovala sobotnemu stanovskemu zboru v Škofji Loki, je prišla v mesto že na predvečer. V prometu Škofje in Poljanske doline so nastale velike množice. To tudi je bilo vzrok, da je bila udeležba manjša nego običajno.

Vodil in otvoril je zborovanje v zborovalnici deške šole predsednik g. Vojteh Debeljak, ki se je v daljšem uvodnem nagovoru med drugim spominjal rojstnega dne Nj. Vel. kraljice Marije. Situacijsko poročilo je podala tajnica JUU Andreja Grumova. Učiteljska organizacija je posvečala vso pozornost vprašanju zvišanja prejemkov. Storišni so bili v tej smeri vsi mogoči koraki. Naše zahteve so skromne in upravičene, kajti cene življenjskih potrebščin nenehno narastajo. Vsako povziranje cen pomeni hkrati znižanje naših prejemkov. Državni uslužbenci in upokojeanci razumejo položaj, v katerem živimo zaradi obce zunanje politične napetosti in smo brez dvoma prvi, ki smo voljni doprinesati tudi največje žrtve. Smatramo pa, da moramo biti za te žrtve tudi fizično in psihično sposobni. Ta sposobnost pa zaradi bede že močno popušča. Razmere zahtevajo nujno pomoč, ki bo uspešna le, če se zvišajo naši prejemki.

Učiteljska napredovanja potekajo redno in prošnje se rešujejo tekoče, zastaja le dostavljanje ukazov in odlokov. Poleg ureditve dvorine in kuriva se za učiteljstvo zelo važno stanovsko vprašanje, ki pa je zelo težavno. JUU pripravlja posebno anketo, ki naj omogoči, da bosta informirana najširša javnost in odločujoča oblast o pravem položaju našega stanovanjskega vprašanja. Učiteljskemu stanovskemu vprašanju se ne posveča pozornost, kakor bi bilo treba. Celo pri novih šolskih zgradbah se gleda skoraj zgolj na učilnice, dočim je stanovanjsko vprašanje rešeno le polovičarsko — če sploh je.

Organizacija je mnogo delala na ureditvi vprašanja izplačila stanarine z neučiteljski poročeni učiteljem, zlasti pa stopa v ospredje akcija, da se učiteljstvu brez zadrokov in pogojev omogoči po treh letih službovanja v šteti skupini, prestop v peto. Zadeva je bila na najboljši poti, ko je iznenada prišla smrt prosvetnega ministra, upokojevec njegovega pomočnika in ostavka načelnika za ljudsko šolstvo v ministrstvu prosvete. Rešitev tega vprašanja se bo zopet zavlekla.

Učiteljski organizaciji je uspelo pridobiti stalen kader predavateljev. Delovanje Mladinske Matic je prav zadovoljivo, vprašanje kontraktualnih učiteljev je srečno rešeno, postaja pa zopet aktualno vprašanje monopolizacije šolskih knjig in učil. Monopolizacija naj bi se povsem odpravila. Državni nameščenci naj bi imeli v prehranjevalnih odborih svojega oficelnega zastopnika.

O pomenu Rdečega križa, zlasti iz ozir na bolnišniški tečaj v Škofji Loki, ki doživlja najlepši uspeh, je referiral g. Vojteh Debeljak, poročilo o banovinski skupščini in biagrajni pa je imel g. Lovro Korenčan, predavanje učiteljske gde. Pavčeve pa je izostalo, ker zaradi ustavitve avto vožnje ni mogla v mesto. Po rešitvi nekaterih notranje stanovskih in organizacijskih vprašanj je bilo sklenjeno, da bo prihodnje zborovanje 5. aprila.

Iz Celja

— Na ljudskem vseučilišču bo predaval drevi ob 20. pisatelj Miško Kranjec o temi »Književnost in njene naloge do sodobnosti«. Vabimo občinstvo, da se udeleži tega zanimivega predavanja v čim večjem številu.

— 4493 hl piva so popili Celjani lani in ne samo 2493 hl, kakor je bilo včeraj objavljeno. Konzum piva je lani zelo narasel, saj je znašal leta 1939. samo 2493 hl. Ker je vino mnogim predrag, pijejo rajši pivo.

— Ko koliko smo pokadili? Na področju glavne zaloge tobaka v Celju so lani pokadili za 16.389.052,75 din tobačnih izdelkov nasproti 13.820.482 din v leto 1939. Lani je šlo torej 2.569.560,75 din več v zrak nego predlanskim. Največja potrošnja je bila lani v decembru (1.771.449 din), najmanjša pa v februarju (895.364,50 din).

— Dve nevarni obiskovalki trgovin. Okrožno sodišče v Celju je obsodilo 27letno tovarniško delavko Marijo Kojčovo iz Celja zaradi tatvine na 2 leti, 25letno delavko Erno Bečevico iz Celja pa zaradi tatvine na 1 leto in 6 mesecev strogega zapora. Obe sta tudi obsojeni na izgubo častnih pravic za dobo 3 let. Kojčeva in Bečevica sta lani 24. oktobra v trgovinah močvirski Anice Karbove in Karoline Kosičeve v Gosposki ulici v Celju pri izbira-nju klobukov izmaknili več daniških klobukov, perila in drugih stvari.

— Zlet slovenskih smučarjev v Celju preložen? Za 24. do 27. t. m. določeni I. zlet slovenskih smučarjev v Celju, združen s tekmovanjem za slovensko drsalno prvenstvo, je zaradi neugodnega vremena preložen.

Iz Metlike

— Prijave biciklov in motornih vozil. Vse lastnike biciklov se opozarja, da imajo do dne 10. februarja t. l. pri pristojni občini izvršiti tozadevno prijavo in oddati prometno knjižico s pologom predpisane takse za tiskovino 1 din, kolek 5 din in za državni cestni sklad 10 din. Ob tej priložnosti se ne sprejemajo pri občini nobene prijave ali odjave o spremembah lastništva kakor tudi ne prijave. Raztrgane knjižice se morajo zamenjati z novimi, ker se knjižice z izpačajočimi listi ne bodo sprejemale. Lastniki motornih vozil se morajo po odreditvi osebno zglasti na sreskem načelstvu radi prijave svojih vozil.

— Važno opozorilo. Ugotovljeno je, da se je v zimskih mesecih uporaba vode, odnosno električne struje za pogon čupalke podvojila predvsem radi tega, ker so mnogi uporabljali vodo tudi za napajanje svoje živine. Opozarja se vse, da brezvestno ne trditjo vode, ker bo sicer občina primorana zvišati vodarinske pristojbine, predvsem pa se opozarja, da je strogo prepovedano vsako napajanje živine ob javnih vodovodnih žvilkah, ker to nikakor ni skladu s higijenskim predpis! Naj se zna, da za napajanje živine sploh ni hude ne plača nobene vodarinske pristojbine! Če poslednje opozorilo ne bo v zadostni meri upoštevano, bo občina primorana pristopiti k strožjim ukrepom. Tako razglasa županstvo.

— Koncert mestne godbe. Kakor smo poučeni do mestna godba priredila na svečnicu v Sokolskem domu koncert, po koncertu pa prsto zabavo s plesom. Važno kulturno delo, ki ga imenovana godba pod vodstvom svojega kapelnika g. Drob-

Belčnica

KOLEDAR

Danes: Četrtek, 23. januarja: Marijina zaroka, Rajmund Panjafort.

DANASNJE PRIREDITVE

Razstava kiparja Putriha in slikarja Kregarja v Obersnelovi galeriji, odprta od 8. do 18. Sokolsko društvo Ljubljana-Moste »Pogumni Tonček« ob 20. v dvorani kina Moste.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 43, Trnkozec ded., Mestni trg 4, Ustvar, Selensburgova ulica 7.

Opod sita

Zoper lovce ali nimrode nimamo nobenih pomislekov. Zoper njihovo društvo tudi ne. Kaj bi pa počeli recimo Trnovčani ali vobče kmetje, če bi lovcev ne bilo? Saj bi jim zaji pokrivali vse zelje, repo in solato. Pa tudi divji prašiči, snijad in jelenjad bi se razpasa tako, da bi bilo joi. Glede lovcev smo si torej na jasem, da so potrebni in koristni še bolj kakor drugi poklici in stanovi. Zeleni bratovščini se ne mislimo zametiti, ker jo visoko spoštujemo in cenimo.

Je pa nekaj, kar na vse pretege sili skozi sito, da nikakor nismo mogli preprečiti, da bi ne padlo skozi. Kriv je neki ljubljanski trgovec, da se je to zgodilo. Telefoniral nam je, da se je zgledilo pri njem zastopstvo Lovskega društva s prošnjo, naj bi prispeval po svojih močeh za to društvo, ker pripravljata menda ples ali nekaj podobnega. Zadržal se je moč in se nam je sporočil svoje začudenje. Dejal je pa, da se ne bo prav nič čudil, če se zgleda julij pri njem zastopstvo Društva industrijev in veletrgovcev ali Društvo bančnih zavodov z enako prošnjo. Tudi mi se ne bomo čudili, ker je v teh čudnih časih vse mogoče.

Za povzdigo sadjarstva v Trbovljah

Trbovlje, 22. januarja. Nedavna letna skupščina trboveljskega podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva je pokazala, da se je v zadnjih letih sicer storilo mnogo za povzdigo sadjarstva v našem kraju, vendar bo treba v bodoče vzbuditi med našim prebivalstvom še več zanimanja in skrb za to gospodarsko panogo, ki bi zlasti v velikem industrijskem kraju bila posebno dobrodošla. Občni zbor je bil slabo obiskan. Poslovno poročilo je dal predsednik g. Pečnik, ki je med drugim poudarjal, da je med našimi poselsniki in kmeti premalo zanimanja za sadjarstvo, čemur primerno je tudi število društvenih članov, ki jih je kljub mnogim poselsnikom komaj 73. Društveni odbor je bil tudi lanske leto zelo agilen. Med drugim je bil prirejen tečaj za konzerviranje sadja in zelenjave, ki je bil dobro obiskan ter je imel zadovoljiv uspeh. Občisti so društveno delo podprle z denarnimi prispevki. Banske uprave je prispevala 1000 dinarjev, sreški kmetijski odbor 1000, trboveljska občina pa 500 din. Za napravu sledosila je bil nabavljen moderen sterilizator. Od banske uprave je bilo izposojeno 150 kg semenskega krompirja. Pri volitvah je bil izbran nov odbor s predsednikom Rudolfom Ahacem, podpredsednikom Jožetom Pečnikom, tajnikom Dragom Majerjem in blaginjakom Jožetom Petkom. Na občnem zboru SVD bodo podružnico zastopali g. Drago Majer, Feliks Grizar in Rudolf Ahac.

Soglasno je bil sprejet predlog g. Omerze o novem delovnem načrtu, ki naj bi obsegal akcijo za povečanje članstva, zgraditev sadnih sušilnic in prireditve sadne razstave. Vobče je bila izražena želja, da društvo s predavanji in raznimi prireditvami razširi krog umnih sadjarjev ter med njimi poglubi tudi potrebno strokovno znanje. Najbolj potrebno je nabaviti čimprej zadostno število škroplilnic. Teh sedaj pri nas občutno primanjkuje. Ter je nekaj posestnikov tako srečnih, da se na pomlad priborijo do tega tako potrebna orodja. Prav tako bi bilo koristno prirediti pri nas kratke praktične tečaje o spoznavanju dobrih in slabih sadnih vrst, predvsem pa tistih, ki tu najbolj uspevajo. Danes se po naših kmetijah in posestvih goji še mnogo sadnega drevja, ki slabo rodi, ali pa daje slab sad. Po zaslugi sadjarskega društva je bilo sicer res posajenega po naših posestvih že mnogo zlatih sadnega drevja, vendar pa je treba to drevje, zlasti v prvem času, tudi pravilno gojiti. Mnogo takega mladega drevja je pri nas precej zanemarjenega. Za sadno sušilnico se društvo bori že več let. Naš veliki kraj bi nujno potreboval najmanj dva sušilnice. Gospodarska korist je v današnjih časih še posebno na dani. Trboveljska občina je stavila v proračun prispevek 9000 dinarjev, banska uprava pa je za ta namen tudi obljubila denarno pomoč. Gradbeni stroški bi ne bili tako veliki in za naše razmere prav lahko zmogljivi.

Novi odbor bo gotovo utrl nove poti, da pride sadjarstvo v Trbovljah do svoje prave veljave. Dobro sadje je imelo na našem trgu vedno odjemalce. Do sedaj smo morali za drag denar kupovati sadje iz drugih krajev. Prav bi bilo, da nrm umno sadjarstvo nudi domač, svež pridelek, ki bo šel pri nas vedno v denar.

Sedem glavnih vzrokov draginje

Po mnenju nekaterih strokovnjakov je 7 vzrokov draginje, drugi pa trde, da jih je še več

Ljubljana, 23. januarja. Ze nad leto dni traja razprava o vzrokih draginje. Se vedno ni prave jasnosti o draginji, zato tudi niso mogli biti ukrepi proti nji dovolj učinkoviti. Razumljivo je, da bi morali poznati dobro vzroke draginje, če bi jo hoteli zaustaviti, čudno je, da doslej ni bilo nobene povsem zadovoljive ter natančne teorije o vzrokih draginje. Celo strokovnjaki se še vedno prepirajo o tem, kaj je povzročilo dandanašnja draginjo. Ali res nimamo strokovnjaka, ki bi raziskal vzroke draginje z znanstveno zanesljivostjo? Če so pa vzroki tako jasni sami po sebi, da jih ni treba še posebej raziskovati, zakaj jih hoče vsakdo iskati drugje.

Nedavno je objavil gospodarski list »Narodno blagostanje« razpravo o glavnih vzrokih draginje. Po tej razpravi bi sklepali, da bi oblasti lahko zajele draginjo, ki je naraščala predvsem zaradi tega, ker ukrepi proti nji v začetku niso bili dovolj učinkoviti.

Na to kritiko politike pobiranja draginje so v začetku odgovorjali na pristojnih mestih, da je treba iskati glavni vzrok draginje v podražitvi uvoznega blaga, to se pravi, da smo brez moči proti draginji, ki je povzročena v tujini. Kljub temu pa mnogi gospodarstveniki mislijo, da je bila pomanjkljivost osnovnih predpisov proti draginji eden glavnih vzrokov naraščanja draginje. Velika pomanjkljivost je bila namreč, da se je kmetijsko blago v začetku podraževalo brez vseh zadržkov. To velja tudi za tako imenovano luksuzno blago. Cene blaga vseh vrst so pa med seboj odvisne; če se podraži blago neke vrste, se bo prej ali slej podražilo tudi blago druge vrste. Vendar pa v »Narodnem blagostanju« trde, da uvožno blago ni vplivalo na splošne cene, češ da uvoz pri preskrbovanju prebivalstva nima posebne vloge in da smo predvsem uvažali blago iz držav z ustaljenimi cenami. Upoštevati je pa treba še, da so morale blago uvažati tudi številne države na severu Evrope in da je bil uvoz tja precej dražji, pa vendar draginja ni naraščala tako kakor pri nas. Vendar morajo strokovnjaki upoštevati

tudi podražitev uvoznega blaga kot enega glavnih vzrokov draginje.

Pisec razprave o glavnih vzrokih draginje dvomi, da je treba sami pomanjkljivosti vladnih ukrepov proti draginji pripisovati, da so cene tako naraščale. To sicer drži le za uredbo o pobirjanju draginje in brezvestne spekulacije. Uredba je bila pomanjkljiva zaradi tega, ker v posameznih primerih, ko so bili prodajalci obtoženi prestopkov, ni bilo mogoče ugotoviti, ali se je blago v resnici podražilo zaradi prevelikega dobička. Posebno važno pa je, da se je podraževalo tudi blago, ki je spadalo pod nadzorstvo nad cenami. Pozneje je bil ustanovljen urad za nadzorovanje nad cenami, toda tudi njegovo delovanje ni moglo zaustaviti naraščanja draginje. Čeprav so izpolnili nadzorstvo, se je blago še nadalje podraževalo. Potem, ko bi morali soditi, da podražitev uvoženega blaga in pomanjkljivi ukrepi proti draginji nista bila edina vzroka naraščanja cene.

Nekateri so hoteli videti glavni vzrok draginje v zmanjšanju vrednosti denarja. Toda tudi to ni bil edini in ne glavni vzrok. Denarni obtok se je v resnici zelo povečal, kar pa ne pomeni inflacije, pač zaradi tega, ker je mnogo denarja vzetega iz prometa. Ljudje so dvignili hranilne vloge in hranili sami denar. To je pa mrtev kapital ter je dejansko toliko manj denarja v obtoku, kolikor ga je tezaevirana. Ni mogoče ugotoviti, koliko denarja je tezaevirano, gre baje celo za nekaj milijard din. Toda tezaeviracija denarja tudi ne pomeni popolne deflacije, zato je vsakomur treba računati za nekoliko zmanjšano vrednostjo denarja.

Strokovnjaki sodi, da je eden glavnih vzrokov draginje nepravilna politika cen, ki je pripuščala, da se je lahko podraževalo kmetijsko blago, odnosno, da so celo pospeševali podražitev, da bi si pomagali kmetje. Kmetijsko blago se je tako podraževalo brez vsakega sorazmerja s cenami drugih vrst blaga. Pri tem bi moral strokovnjak še naglasiti, da prav večina kmetijskega blaga spada med življenjske potrebščine, torej med blago, ki ga ne more nihče pogrešati. Če ga pa hoče kupovati,

mora imeti primerne dohodke. Zaradi podražitve življenjskih potrebščin so se torej začela mezdna gibanja. Zvišanje mezd in plač pa pomeni podražitev industrijskega blaga. To je že ples v začaranem krogu. V dirki med cenami in mezdami so cene navadno spredaj, a čim bolj si meзде prizadevajo dohiteti cene, tem besnejši je tempo.

»Narodno blagostanje« navaja samo 7 glavnih vzrokov draginje: podražitev uvoznega blaga; pomanjkljivost ukrepov proti draginji; pomanjkljivo izvajanje predpisov proti draginji; povečanje denarnega obtoka; izločitev kmetijskega in luksuznega blaga iz uredbe o pobirjanju draginje; medsebojna povezanost cen in kmetijski protekcionizem. Nekateri teh vzrokov bi lahko imeli skupni imenovalec. Strokovnjaki bi ne smeli tudi pozabiti, da je eden glavnih vzrokov draginje v vseh državah zvišanje davkov in da v tem pogledu tudi naša država ni izjema. Zaradi zvišanja davkov so se povečali produkcijski stroški. Vedeči pa moramo tudi, da se blago tem bolj podražuje, čim večje je povpraševanje po njem, odnosno, čim manj blaga je na prodaj. V času, ko je več ljudi pod orožjem, so potrebne znatno večje zaloge živeža za vojaštvo. Tako n. pr. znaša poraba mesa na prebivalca v Jugoslaviji na leto 20 kg, na vojaka pa 85 kg. To je ogromna razlika. Prav tako ne smemo pozabiti še posebnega razpoloženja ljudi med vojno, tako zvane vojne psihoze; ljudje kupujejo živila v strahu pred pomanjkanjem in podražitvijo. Pridelovalci zadržujejo pridelke, ker se boje sami pomanjkanja in ker pričakujejo še višje cene, odjemalci bi pa radi nakupili čim več. Upoštevati moramo še, da je zdaj mnogo večje povpraševanje po življenjskih potrebščinah, ker jih zbirajo v svojih zalogah tudi številne ustanove, aprovizacije ter občine. Večje povpraševanje po blagu povzroča vselej podražitev tudi v normalnih časih. Morda je prav to glavni vzrok draginje, čeprav je treba upoštevati tudi druge. Skratka: vzrok draginje so vojne razmere — podražitev sirovine, večje povpraševanje po blagu, povečani državni izdatki in povečan denarni obtok.

pa skrbita brihtna služabnika in kasnejša ministra Tine in Bine. Tako pridejo na račun oni, ki spoštujejo idejno in tudi tisti, ki ljubijo zabavno stran. Igra tedaj ustrezno starim in mladim, mlada dramska družina pa tudi igra, da jo je vredno pogledati. Upamo tedaj, da bo v nedeljo dvorana polna. Začetek je točno ob polstirih.

NEPOBOLJSLJIV

— Toda dušica, zagotavlja mož svojo ženo, saj sem ti že stokrat povedal, da je zame na svetu samo ona žena.
— To? — odgovori žena solznih oči. — Toda še nikoli mi nisi povedal, katera je to.

Možje čudovitega spomina

Največ jih je med glasbeniki — Nemeč, ki je govoril 200 jezikov

Če je označil nemški filozof Friedrich Jodl izobrazbo za skupnost tega, kar smo pozabili, menda ni mislil tega doživljaja. Seveda je pa dolga vrsta tega, kar se morejo človeški možgani z največjim trudom ali brez truda v številnih, dogodkih ali dojmih in kadarkoli točno ponoviti. Človeški spomin je v tej smeri še neraziskan. V vseh časih so živeli ljudje s presenetljivim spominom. Glede čudežnih možnosti so na prvem mestu glasbeniki.

Planist Frank la Forge je nedvomno spadal med nje. Znal je na pamet 4.000 skladb, brez not je lahko vse točno zaigral in v 25 letih svojega glasbenega delovanja ni na javnih nastopih nikoli rabil not.

Tudi sir Thomas Beacham po pravici velja za enega najmodernejših skladateljev najboljšega spomina. Že ko mu je bilo 20 let, je znal na pamet blizu 30 oper, ki jih je dirigiral, ne da bi le enkrat odprl partituro. Pa tudi med sodobnimi glasbeniki se mnogi odlikujejo po izrednem spominu.

Italijan Pietro Guardi je znal vso Dantejevo »Divino Comedio« na pamet. Pri vsem tem je bil pa analfabet, ki ni znal ne pisati ne čitati. Gigantski Dantejev epos so mu nekajkrat čitali in tako se ga je naučil na pamet.

V Bombayju še zdaj živi Ind Anad-hani, ki je glede spomina prava svetovna senzacija. On zna zelo točno reproducirati do 1.000 stavkov naenkrat, če jih le enkrat sliši. In to so lahko stavki v poljubnem jeziku, ki jih je morda slišal prvič v življenju.

V Edinburgu je še nedavno živel William Lyon, ki je znal čez 24 ur reproducirati točno ob besede do besede no-

vine, ki jih je zjutraj prečital. Če mu je pa kdo čital novine, si ni zapomnil skoraj nič. To je bilo torej samo čudo optičnega spomina prav tako kakor je Ind Anad-hani čudo akustičnega spomina.

Med ljudmi, ki so si izredno dobro zapomnili gotova mesta in ljudi ter njihovo medsebojno zvezo se je odlikoval s čudovitim spominom tudi pokojni crnogorski kralj Nikita. On si je zapomnil imena, starost poklice in družinske razmere večine starejših prebivalcev svoje kraljevine. Rad se je zatekel k tej svoji nadarjenosti, če se je s tujimi diplomati vozil po črni gori. Vsi so seveda strmeli nad njegovim poznavanjem rodbinskih razmer večine crnogorcev.

Med čudovito nadarjenimi poznavalci jezika je treba omeniti italijanskega kardinala Giuseppa Mezzofantija, ki je glado govoril 58 jezikov. Rekord je pa dosegel Elihu Burritt iz New Britaina v severnoameriški državi Connecticut. On je bil od leta 1865 do 1870 član ameriške vlade in kot apostol miru je prepovedal vso Evropo. Govoril je glado 100 jezikov, še presenetljivejši je bilo jezikovno znanje dr. Ludwika Haralda Schütza iz Frankfurta n/M, ki je govoril 200 jezikov. Razumel je baje tudi nekaj arijskih idiomov, za katere niti najbolj »svete« jezikoslovci niso imeli po-sobne označbe. Ko je nekdo v berlinskem cirkusu zastopala skupna Indijancev, označenih za Siouxa, je ugovaril dr. Schütz, ki je poslušal njihov govor, da niso Siouxi temveč Indijanci plemena Pawee. Seveda so Indijanci sami najbolj zljali, ko jim je to povedal, ker so mislili, da ni človeka v Evropi, ki bi vedel, kateremu plemenu pripadajo.

Eni tako, drugi drugače

Železniška uprava pa tudi ni vsemogočna, da bi vsem ustregla

Ljubljana, 23. januarja. Na članek v »Slov. Narod« pod naslovom »Ne ukinjajte novih vlakov«, imamo dijaki, ki se vozimo vsak dan v Ljubljano, marsikaj pripomniti. Ne vemo, kdo je ta članek napisal, vemo pa, da človek, ki je to napisal, ne pozna dotični razmer na naši progi in tudi ne upošteva dovolj zakonov logike.

Deputacija dijakov, ki se je oglasila na direktriji v zadevi zopetne uvedbe vlaka ob 13.28 pri načelniku prometnega oddelka g. inž. Podbregarju, je dobila od njega obljubo, da bo, če bo le mogel, uvedel zaproseni vlak, to pa seveda za ceno ukinitve vlaka, ki odhaja iz Ljubljane ob 6.55 in obratno iz Kranja ob 9.10.

Ne vemo, zakaj se dotični gospod toliko poteguje za ta vlak, ki je skoro popolnoma nepotreben. Gospod utemeljuje svoje stališče tako, da se s tem vlakom vozijo v Kranj delavci, nameščenci in šolarji. Pogledamo, koliko drže te trditve! Delavci sploh ne uporabljajo tega vlaka, ker se jim delo prične že ob 7. in vsi uporabljajo vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 5.40. Tudi šolarji uporabljajo vedno prvi vlak, ne pa omenjenega, ker pride dotični vlak v Kranj šele ob 7.52 ter jim je radi oddaljenosti kolodvorov od gimnazije nemogoče uporabiti ta vlak, če nečudo, da zamude pouk. Sicer se pa šolarji iz krajev ob tej progi večinoma vozijo v Ljubljano in se jih v Kranj vozi le neznatna manjšina, ki se sploh ne more upoštevati. Skoro isto je z nameščenci. Bolje je, da nameščenci počakajo eno uro na službo, kakor da bi dijaki popoldne prezebrali brez kosila v Ljubljani tri ure.

Vlak, ki odhaja ob 9.10 iz Kranja, je pa še bolj nepotreben. Primeren je le za zaspance, kajti kako naj ljudje, ki imajo opravka v Ljubljani vse opravilo v pičli polidruhi uri, ko pa pride vlak šele ob 10. v Ljubljano in odhaja prihodnji vlak šele ob 11.50 na Gorenjsko? Smešna je zlasti trditev, da je ta vlak postal pravi dopoldanski tramvaj za ljudi izpod šmarne gore ter da se gospodinja z njim vozi na trg v Ljubljano. To zlasti vidimo na popolnoma praznih vagonih tega vlaka. Kako se vozi gospodinja s tem vlakom nakupovat na trg, pa nam ostane nerazjasnjeno vprašanje, kajti po tej logiki bi mo-

rali imeti kosilo v krajih pod šmarno goro najprej ob 2. popoldne, kajti nazaj pridejo lahko šele z vlakom, ki odhaja iz Ljubljane ob 11.50. Ne vemo, katera gospodinja bi se vozila s tem vlakom nakupovat v Ljubljano na trg.

Kar se pa tiče prestavitve vlaka na 13. popoldne pa vemo, da se to zgodi lahko šele ob uvedbi novega voznega reda 15. maja 1941. Zato gre naš predlog na železniško direktrijo za tem, da ukine vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 6.55 in da zopet uvede vlak ob 13.28, kajti ta vlak je tisočkrat potrebnější od prejšnjega. Še enkrat nujno apeliramo ob tej priliki na direktrijo, da izpolni svojo obljubo, kajti položaj dijakov postaja že nevarčen.

Dijaki iz krajev ob gorenjski progi

»Slov. Narod« je objavil vest, da name-rava žel. direktrija uvesti na prošnjo dijaš-tva vlak, ki odhaja iz Ljubljane proti Gorenjski ob 13.18, ukiniti pa zato vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 6.55.

Vlak, ki ga namerava žel. direktrija ukiniti, je bil najbolj ugodna zveza proti Gorenjski oz. proti Kranju in se ga je posluževalo najmanj 100 uradnikov in privatnih nameščenecv ter ravno toliko ali pa še več delavcev in dijakov, ki se vozijo v šole odn. so uslužbeni v raznih podjetjih in tovarnah od Medvoda do Kranja. Po ogromni večini so to sami mali, slabo situirani nameščenci in delavci z družinami, ki se radi nedostajanja sredstev, nestalnosti in nesigurnosti nameščenja ter iz raznih drugih vzrokov ne morejo preseliti v kraj, kjer so uslužbeni.

Vsi ti bodo primorani v primeru ukinitve vlaka z odhodom iz Ljubljane ob 6.55 voziti se z vlakom, ki odhaja iz Ljubljane skoraj poludruho uro bolj zgodaj. Ker so skoraj vsi celodnevno zaposleni in jim je povratek domov mogoč, šele z večernimi vlaki, bodo odsotni z doma od 5. zjutraj pa do 8. oz. 9. zvečer, kar pomenja ogromen napor in nepotrebno ter brezplodno izgubljanje časa.

Vlak iz Ljubljane proti Gorenjski z odhodom okrog 7. zjutraj je bil na programu vseh voznih redov že desetletja, ker je pomenjal najbolj primerno in ugodno jutranjo zvezo proti Gorenjski. Sedanji vozni redi vlakov so bili izdelani glede na pre-

cejšnje število in gostoto vlakov. Radi dvakratnega reduciranja pa so postali vlaki tako redki, da je nujno potrebno izpremeniti sedanje vozne ređe in pomakniti od-hode iz Ljubljane na primernejši čas. Če pa to ni mogoče, naj se vsaj sedaj še vo-zeči vlaki ne ukinjajo, za zopetno uvedbo dijaškega vlaka pa naj najde žel. dir. tako rešitev, da ne bo ukinjala vlaka, ki je naj-bolj potreben številnim nameščencom, di-jakom in delavcem. Najbolj primerna rešitev bi bila nedvomno prestavitev odho-da potniškega vlaka, ki odhaja iz Ljubljane ob 11.50 na 13. uro. Nikakor pa ne gre popravljati škodo, povzročeno enim ta-ko, da se povzroči še večja škoda drugim.

NAMEŠČENCI

»Martin Napuehek« na Jesenicah

Jesenice, 22. januarja. Naraščaj Sokolskega društva Radovljice bo gostoval v nedeljo, 26. t. m. popoldne v Sokolskem domu na Jesenicah s spicar-

jevo pravilčno igrati »Martin Napuehek«. ki je pri dveh uprizoritvah v Radovljici žela prav lep uspeh. Vsebinska je vzgojna, ker nam dokazuje, da sta zdravje in mati največja zaklada in da je bogastvo, ničveč brez njih, ljubezen in bratstvo naj vlada, potem bo vsem bolj na svetu. V to resno snov je vpleteno petje s plesom, za zabavo

Lojze — mladenič 50 let

Ljubljana, 23. januarja

Mi si umijemo roke — druge naj prime za ušesa, da so mu javno naprtili pet kri-žev, našemu Lojzetu Novaku, šefu oglaš-venega oddelka »Jutra«. Saj niti sam ne verjame, da sta se danes srečala z Abra-hamom, čeprav ima to zapisano v krstnem listu. Kako naj še verjamejo njegovi pri-jatelji in znanci, ko ga vidijo sleherni dan tako mladeniško čilega, unega in podjetnega, da bi mu človek niti treh kri-žev ne prisodil? Pa bo menda le res, da jih bo nosil od današnjega dne še pet, če je rečeno tako v krstnem listu in če so izdali to Lojzetovo skrivnostno kolegi iz »Jutrovega« uredništva.

Srečanja z Abrahamom se vsak moški nekam boji. Zakaj, ni težko uganiti. Iz-gubiti kredit pri dekletih ni prijetno, po-sobno če veš, da se izgubljenost nikoli več ne povrne. No, našemu Lojzetu se tega ni treba bati, kredit mu bo ostal neokrnjen, dokler bo tak fant, kakor je zdaj. In tak bo še dolgo, saj mu teče življenje v delu in vni za vse lepo. Prijazen, postrežljiv, neumorno delaven, srčno dober in plemen-it, kakor le zelo redki med nami, uživa med veliko množico svojih prijateljev in

znancev ugled in spoštovanje, kakor ga v polni meri zasluži.

Poleg drugih vrlin odlikuje našega Loj-zeta tudi skromnost in zato vemo, da mu ne bo prav, da smo se ga spomnili ob nje-govem življenjskem prazniku. In vendar storimo to v upanju, da mu bo na njegov trdi, skrbni in dela polni življenjski poti vsaj v skromno zadoščenje, ko se pridru-žujemo dolgi vrsti njegovih iskrenih pri-jateljev in mu zakličemo: Še na mnoga leta!

Iz Laškega

— Resilna postaja nujno potrebna. V Laškem zelo pogrešamo resilno postajo in rešilni avto. Morda bi gašilno društvo v sporazumu in ob sodelovanju z drugimi v potev prihajajočimi ustanovami pokrenilo akcijo, da dobimo resilno postajo.

— Za avtobusno zvezo Laško—Celje. Neki domač avtopodjetnik bi rad uvedel med Laškim in Celjem avtobusno zvezo. Laško ima z občino Sv. Kristof okrog 10 tisoč prebivalcev, 6 tovarn, rudnik Hudo jamo, 10 državnih in samoupravnih ura-dov in znano zdravilišče. Kot izrazito leto-viško mesto bi pač moralo imeti avtobusno zvezo s Celjem. Celje je važno tujskoprom-etno središče ter gospodarsko in trgov-sko središče. Upamo, da bo prošnji avto-podjetnika ugodeno, ker je avtobusna zve-za med Laškim in Celjem res nujno po-trebna zlasti zdaj, ko je bilo ukinjenih več vlakov.

— Kaj je z razširjenjem pokopališča? Že lani smo imeli nadarbinsko komisijo v sporazumu z mejaši glede razširjenja po-kopališča v Laškem, ki je že davno pre-tesno. V Laškem imamo letno 70 do 80 pogrebov. Izbiranje prostorov sploh ni več mogoče. Mnogi odkupijo že zastarele grob-nice ob zidu, da lahko pokopljejo svojece. Pokopališče je treba čimprej razširiti.

— Laško potrebuje tržnico. Ker je Laško letovišče, uradniško in industrijsko mesto, je poraba živil pri nas izredno ve-lika. Prebivalstvo mesta se množi in zato ne morejo imeti vsi lastnih vrtov z zelenja-vo. Mnogi so navezani na kmetijske pri-delke. Ker pa Laško nima stalne tržnice, kmetje ne prinašajo pridelkov na trg in zato so cene precej visoke. To vprašanje bi najlažje uredila občina sama v zadovolj-stvo občanov in kmetov. Zdj ima mono-pol za prodajo sočivja samo en stalen pro-dajalec in se zato ne moremo čuditi, da so cene za sedanje razmere naravnost nez-nosne.

A. E. Fielding

Črna mačka prinaša srečo

Roman

— Da, to zadevo izročim v Broadbendsu Scotland Yardu čim izvem za izid obdukcije, — je pripomnil polkovnik Warren. — Med nama rečeno, doktor Morlay je nam telefoniral takoj, čim je pregledal truplo, da je podlegel Batchelor zastrupljenju s ciankali-jem, ne glede na stekleničico, ki jo je držal v roki. Dejal je, da je o tem trdno prepričan.

— Seveda, če bi le imel čas razmišljati o tem, — je dejal Nuttall z opravičljivim glasom, — bi bil moral spoznati, da Batchelorovo truplo ne kaže običajnih znakov po zastrupljenju s strihninom, nam-reč otrpnjene ude, krčevito stisnjene zobe, navzdol zakrivljene ustne in podobno. Stekleničica v njegovi roki je bila tisto, kar me je zbegalo in pa železniška nesreča, ki se je pripetila istega dne.

— Višji inspektor Pointer je obljubil, da pride vsak čas sem. Poslali so ga k nam iz Scotland Yarda, — je pojasnil Warren Galbreithu. — Med zasliš-

vanjem je sedel v zadnji klopi. Morda ste ga opa-zili. To je zelo zanimiv dečko.

Galbreith je pa opazil samo znane obraze in še te le mimogrede. Kar je nekdo potrkal in na poziv preiskovalnega sodnika je vstopil plečat mož prožne postave. Napravil je miren in impozanten vtis. Višji inspektor je imel blede obraz in črne oči zastrtega pogleda. Navidez je bil dobrodušen, toda bilo je jasno, da nihče ne more spoznati, kaj prav za prav misli. Stisnil je roko Galbreithu, ki se mu je pred-stavil in prijazno nasmehnul.

Vsi štirje so govorili. Galbreith je bil presenečen. Kako hitro in spretno je izvalil mož iz Scotland Yarda iz njih vse, kar so vedeli o razmerah in pre-bivalcih Broadbendsa in o Batcheloru samem.

— Med nami rečeno, ne uradno, kaj sodite vi o tej zadevi, gospod Pointer? — je vprašal polkovnik končno. Pointer pa zaenkrat ni hotel povedati svo-jega mnenja.

— Kar se mene tiče, — je dejal Nuttall, — imam prav tako kakor polkovnik Warren vtis, da je hotel sir Henry s pomočjo strihnina odstraniti nekoga, ki ga je za prehitel s tem, da mu je podtaknil za-strupljen mandelj.

Galbreith je komaj zaglušil krik odpora. Njegovo življenje je šlo tako mirno svojo pot, da se mu je zdel podoben položaj preveč fantastičen, da bi mogel biti verjeten. Warren je pa v znak soglasja priki-mal. Govoril je o tej domnevi z Nuttallom že pred za-slišanjem.

— In to je moralo biti storjeno preklicano spretno. Batchelor je bil najbrže v sobi sam.

— Zakaj najbrže? — je vprašal Galbreith, ki je kot advokat hitro vse razumel, toda v teh stvareh se ni spoznal.

— Batchelor je držal stekleničico kar javno v roki, — je pojasnil Warren. — Njemu, ki je bil v vojni, kjer je videl mnogo strašnejših stvari, se prizor v knjižnici, ki se je bil odigral tako, kakor je domneval on, ni zdel tako grozen, da ne bi bil mo-goč. Hotel je podrobno pojasniti, kako si zamišlja vso stvar, v kolikor mu ne bodo nasprotovali z jas-nimi dejstvi. Rečimo, da se je hotel Batchelor ne-koga odkriti s pomočjo strihnina, ki ga je hotel najbrž priliti vinu v čaši, ali pa kar naravnost v steklenico. Tisti »nekdo« ga je pa prehitel s tem, da mu je podtaknil zastrupljen mandelj in tako strihnina ni bilo več mogoče uporabiti. Batchelor pred smrtjo niti toliko časa ni imel, da bi ga odložil. Vsa ta dejstva pričajo proti nekemu, ki so mu bile raz-mere v hiši dobro znane.

— Ali mislite na koga izmed služinčadi? — je vprašal Galbreith.

— Nikomur izmed služinčadi bi sir Henry ne bil ponudil vina, — je dejal Nuttall.

— Res je, — je pritrdil Galbreith tiho in se vprašujoče ozrl na višjega inspektorja Pointerja, ki je zamišljeno gledal na konca svojih čevljev.

— Da, vse kaže, da je imel svoje prste vmes nek-

do, ki je imel dostop do mandljev, — je odgovoril Pinter na njegov vprašujoči pogled. Mandlji so bili v stekleni skledici, stoječi na mizici v jedilnici. Komornik je izpovedal, da je vedno napolnil eno izmed štirih srebrnih skledic z jedilne mize s slanini mandlji tako zvrhano, kakor je bil mogoč in vedno jih je odnesel v knjižnico sira Henryja takoj, čim so dame vstale od mize. Naj je že morilec prebival v hiši ali pa samo prihajal v njo, je moral biti to nekdo, ki je dobro vedel, kje so spravljene slani mandlji in za vsak primer, kje je spravljena stekleničica s stru-penim praškom.

— Nekdo, ki je poznal tudi navado sira Henryja, da je po večerji vedno jedel mandlje v svoji knjiž-nici in ki je imel dovolj časa, da je pomešal med nje zastrupljen mandelj, — je pripomnil Nuttall.

— Ni pa mogel biti prepričan, da bo Batchelor snedel prav ta zastrupljeni mandelj. Moral je spravi-ti strup v mandelj, ležeč na Batchelorevem krož-ničku v knjižnici, — je ugovarjal Galbreith.

— Saj to je tisto, — je pritrdil Nuttall. — Moral je spraviti strup vanj šele v knjižnici sami.

— V tem primeru bi ga bil moral sir Henry za-sačiti, — je pripomnil polkovnik Warren hitro.

— George je izpovedal, da je prišel sir Henry v knjižnico sam, vprav ko mu je prinesel skledico z mandlji. Morda je bil sir Henry poklican iz sobe pod pretezo ali pa je odšel sam in da je zločinec počakal vprav na ta trenutek ter izkoristil prilož-nost, — je pripomnil Nuttall.